

Projekt

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY LESZNOWOLA**

z dnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie
Lesznowola na lata 2024-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 179 ust. 2 w związku z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.), Rada Gminy Lesznowola uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lesznowola na lata 2024 – 2026 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lesznowola.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Lesznowola
z dnia.....2024 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lesznowola na lata 2024-2026

Lesznowola 2024

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
II. Akty prawne	5
III. Charakterystyka Gminy Lesznówola	6
IV. Pomoc społeczna	10
V. Asystent rodziny	16
VI. Piecza zastępcza	17
VII. Przemoc w rodzinie	18
VIII. Świadczenia rodzinne	20
IX. Placówka wsparcia dziennego w Łazach	22
X. Adresaci programu	23
XI. Cel główny programu	23
XII. Analiza SWOT	23
XIII. Cele szczegółowe	28
XIV. Spodziewane rezultaty	31
XV. Planowany budżet Programu	31
XVI. Monitoring i ewaluacja	31

I. Wprowadzenie

W związku z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Gminie Lesznowola został opracowany Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026. Wyżej wymieniona ustawa nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom naturalnym przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji itp.

Według A. Kamińskiego, „rodzina jest podstawową wspólnotą życia, głównie emocjonalną, gdzie w czasie wszystkich lat życia następuje wzajemne wyrównanie poglądów i ocen, gdzie ludzie kontaktują się całą osobowością, a dom – to podpora emocjonalna, ostoja bezpieczeństwa psychicznego” (A. Kamiński , 1972r., PWN, s. 82

Rodzina to podstawowa komórka życia społecznego, która jest dla dziecka najważniejszym środowiskiem wychowawczym. Kształtuje

jego osobowość, przekazuje wzorce, zapewnia poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa, a także wspiera w rozwoju. Prawidłowe sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece nad dzieckiem, dbaniem o jego rozwój i zdrowie. Polega również na zapewnieniu potrzeb bytowych, rozwijaniu zainteresowań, talentów oraz wspieraniu dziecka w trudnych dla niego sytuacjach, w poszanowaniu jego godności. Bardzo często rodzina z różnych powodów przechodzi kryzys i nie radzi sobie ze swoją funkcją opiekuńczą, role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, rodzina źle funkcjonuje, staje się rodziną dysfunkcyjną. Rodzina dysfunkcyjna to taka, która nie potrafi dostatecznie dobrze wypełnić swoich funkcji, sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Rodzina dysfunkcyjna wymaga jak najszybszego wsparcia, aby przywrócić jej możliwość prawidłowego funkcjonowania i wypełniania ról społecznych członków rodziny.

Kryzys rodziny wywołuje negatywne zjawiska społeczne takie jak: alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, ubóstwo, bezrobocie oraz wiele innych czynników, z którymi rodzina sobie nie radzi. W tych przypadkach rodzina powinna otrzymać wsparcie poprzez określone profesjonalne działania. Celem polityki prorodzinnej państwa jest powołanie instytucji i działań ukierunkowanych na pomoc i wsparcie w przezwyciężeniu trudnych sytuacji i zapobieganiu kryzysowi rodziny. Dlatego ustawa nakłada obowiązek współpracy na wszystkie instytucje zajmujące się dzieckiem i rodziną. W tym celu pracownicy różnych profesji takich jak: pracownicy socjalni, asystenci rodziny, pedagodzy, pracownicy służby zdrowia, policja, kuratorzy sądowi, mają za zadanie, podejmować działania interdyscyplinarne w celu wsparcia rodziny w trudnych dla niej chwilach. Działania te podejmują kierując się dobrem rodziny, na etapie, kiedy problemy się pojawiają,

aby rodzina biologiczna prawidłowo zaczęła wypełniać swoją funkcję opiekuńczo-wychowawczą i dziecko nie musiało opuszczać rodziny biologicznej.

W świetle ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej praca z rodziną powinna odbywać się w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Pomoc w rozwiązywaniu problemów, praca profilaktyczna stać się mają priorytetem działań prowadzonych na terenie każdej gminy. Pomoc realizowana jest poprzez działania pracownika socjalnego i asystenta rodziny. Wspólne działania i praca na rzecz rodziny mają za zadanie ułatwić rodzicom wypełnianie ról społecznych i nie dopuścić do umieszczenia dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się w pieczy zastępczej, rolą pracowników są działania na rzecz jak najszybszego powrotu ich do rodziny biologicznej.

Dzięki dobrej współpracy i współdziałaniu wszystkich placówek i instytucji, mających w swoim zainteresowaniu dziecko i rodzinę można będzie skutecznie wypełniać zadania wynikające z ustawy. Dlatego tak ważne jest wypracowanie i stworzenie spójnego systemu współpracy instytucji na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny.

II. Akty prawne

Zapisy Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Lesznówola na lata 2024-2026 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.,
- Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy,

- Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy,
- Ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- Ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 r.,
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawie o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r.,
- Ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
- Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

III. Charakterystyka Gminy Lesznowola

1. Informacje ogólne o gminie

Gmina Lesznowola jest gminą wiejską, leżącą w województwie mazowieckim, w powiecie piaseczyńskim, zajmuje powierzchnię 69 km², mieszka tu ponad 30 tys. osób. Na jej terenie zarejestrowanych jest ponad 5 tys. firm, które tworzą ośrodek produkcyjny i usługowy, koncentrujący nowoczesny przemysł z udziałem kapitału krajowego i zagranicznego. Na przestrzeni kilkunastu lat Lesznowola z gminy typowo rolniczej przekształciła się w gminę o charakterze mieszkaniowo - usługowym. Najważniejszym atutem Gminy Lesznowola jest korzystne położenie geograficzne tj. bezpośrednie sąsiedztwo dużej aglomeracji miejskiej miasta

stołecznego Warszawy oraz miasta Piaseczna. Korzystne położenie umożliwi mieszkańcom Gminy Lesznowola łatwiejszy dostęp do miejsc pracy oraz korzystania z usług i dóbr dużej aglomeracji miejskiej.

2. Struktura demograficzna mieszkańców Gminy Lesznowola

Struktura ludności w podziale na wiek i płeć stanowi podstawę większości analiz demograficznych, gdyż determinuje skalę i rodzaj potrzeb społecznych. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące liczby ludności zamieszkałej (zameldowanej na pobyt stały i czasowy) na terenie Gminy Lesznowola

Tab. 1 Statystyka mieszkańców wg. wieku i płci. Pobyt stały lub czasowy

Dane z Urzędu Gminy Lesznówola – stan na dzień 31 grudnia 2023 roku

Lp.	Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
1.	0-2	649	612	1261
2.	3	249	233	482
3.	4-5	517	491	1008
4.	6	289	269	558
5.	7	280	291	571
6.	8-12	1247	1247	2494
7.	13-15	804	777	1581
8.	16-17	476	422	898
9.	18	225	193	418
10.	19-65	10144	0	10144
11.	19-60	0	9995	9995
12.	>65	1433	0	1433
13.	>60	0	2569	2569
	ogółem	16313	17099	33412

*Pkt 10-13 dotyczy wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego

Sytuacja demograficzna w gminie jest korzystna. Najbardziej liczną grupą jest ludność w wieku produkcyjnym – 72 %, zaś liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym jest wyższa niż liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

3. Sytuacja mieszkaniowa Gminy Lesznówola

Gmina w swoim zasobie mieszkaniowym posiada 100 lokali o łącznej powierzchni 4004,07 m². W 2023 roku nie oddano do użytku żadnego lokalu socjalnego lub komunalnego.

Tab. 2 Zasoby mieszkaniowe w gminie 2023 roku

Liczba mieszkań	100
Powierzchnia użytkowa mieszkań	4004,07
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	40,04
Liczba nowych mieszkań oddanych	0

Dane z Urzędu Gminy Lesznówola – stan na dzień 31 grudnia 2023 roku.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela

Tab. 3 Dodatki mieszkaniowe w 2023 roku

Liczba rodzin, do których przyznano dodatek mieszkaniowy	33
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	254
Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2023 roku	84 425,07 zł

Dane z GOPS w Lesznówoli na dzień 31 grudnia 2023 r.

4. Zasoby oświatowe Gminy Lesznawola

Na sieć placówek oświatowo-wychowawczych gminy Lesznawola składają się:

- 5 Publicznych Szkół Podstawowych,
- 1 Zespół Szkolno-Przedszkolny,
- 1 Publiczne Liceum prowadzone przez inny podmiot niż j.s.t. ,
- 7 Niepublicznych Szkół Podstawowych,
- 6 Gminnych Przedszkoli,
- 1 Publiczne Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi prowadzone przez inny podmiot niż j.s.t.,
- 28 Przedszkoli Niepublicznych.

IV. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomoc społeczna przyznawana jest w szczególności z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy,

trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Poniższa tabela przedstawia powody przyznawania pomocy społecznej w Gminie Lesznowola. Należy pamiętać, że pomoc danej rodzinie mogła zostać udzielona z więcej niż jednego powodu.

Tab. 4 Najczęstsze przyznawania pomocy społecznej w 2023 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
1. Ubóstwo	72	108
2. Sieroctwo	0	0
3. Bezdomność	7	7
4. Potrzeba ochrony macierzyństwa	11	47
5. W tym wielodzietność	5	24
6. Bezrobocie	44	78
7. Niepełnosprawność	54	81
8. Długotrwała lub ciężka choroba	137	202
9. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	22	74
10. W tym: rodziny niepełne	15	43
11. Rodziny wielodzietne	5	26
12. Przemoc w rodzinie	1	4
13. Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
14. Alkoholizm	9	11
15. Narkomania	2	4
16. Trudności w przystosowaniu do życia po	3	3

zwolnieniu z Zakładu Karnego		
17. Trudności w integracji osób, które utrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0
18. Zdarzenie losowe	1	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli na dzień 31 grudnia 2023 r.

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że zdecydowanie najczęstszym powodem przyznawania pomocy mieszkańcom Gminy Lesznowola była długotrwała lub ciężka choroba oraz ubóstwo. Następnie niepełnosprawność. Na uwagę zasługuje fakt, że dość duża grupa rodzin korzystała z pomocy GOPS z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Natomiast niewiele osób skorzystało ze świadczeń z powodu zdarzenia losowego. Jak wynika z tabeli nie odnotowano przyznanych świadczeń z powodu sieroctwa, integracji osób z uzyskanym statusem uchodźcy oraz potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi

Pomoc społeczna wspiera rodziny w trudnych sytuacjach życiowych poprzez przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej *świadczenia pieniężne są to*: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki, świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy

udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w ustawie z dnia 12 grudnia 2013r o cudzoziemcach, wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd. Świadczenie niepieniężne to praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin i osób w rodzinie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Tab. 5 Świadczenia pieniężne i niepieniężne z pomocy społecznej w 2023 roku.

Świadczenia z pomocy społecznej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
pieniężna	115	174
rzeczowa	113	185
praca socjalna	229	376
schronienie	2	2
usługi opiekuńcze	59	88
specjalistyczne usługi opiekuńcze	1	3

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli

Na podstawie danych liczbowych zawartych w tabeli wynika, że mieszkańcy Gminy Lesznowola w szczególności korzystają z pracy socjalnej, pomocy pieniężnej oraz pomocy rzeczowej. Coraz więcej

osób korzysta z usług opiekuńczych. Niewiele jest osób korzystających z pomocy w formie schronienia i specjalistycznych usług opiekuńczych.

W Gminie Lesznowola realizowany jest również program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W 2023 roku pomocą objęto 172 rodziny. Koszt Programu to 291 123,00 złotych, w tym 59 dzieci, którym zapewniono z tego programu 4717 posiłków.

Tab. 6 Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2023 roku

Typy rodzin	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem, z liczbą osób w rodzinie:	219	324
1	149	149
2	40	80
3	18	54
4	9	36
5	9	45
6 i więcej	3	22
W tym: rodziny z dziećmi ogółem	38	143
1	14	37

2	12	41
3	9	43
4	1	6
5	1	7
6 i więcej	1	8
Rodziny niepełne ogółem	15	40
1	7	14
2	7	22
3	1	4
4 i więcej	0	0
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	86	120
1	57	57
2	25	50
3	3	9
4 i więcej	1	4

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli

Biorąc pod uwagę strukturę rodzin korzystających ze wsparcia OPS-u, najliczniejsze grupy stanowiły rodziny jednoosobowe.

Wśród rodzin z dziećmi dominowały rodziny z jednym dzieckiem. Natomiast wśród emerytur i rencistów rodziny jednoosobowe.

V. Asystent rodziny

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W ramach tego zadania zatrudnieni są asystenci rodziny oraz finansowane są koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację własnej pracy. Mówiąc o funkcji asystenta rodziny można wyodrębnić - funkcję wsparcia psychiczno- emocjonalnego, opiekuńczą, doradczą, diagnostyczno - monitorującą, mediacyjną, wychowawczą, motywująco - aktywizującą oraz koordynacji działań skierowanych na rodzinę. Wprowadzenie asystenta i jego praca z rodziną ma na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo- wychowawczych rodziców, podniesienie poziomu ich odpowiedzialności za losy swojej rodziny, podniesienie umiejętności komunikacyjnych w rodzinie. W efekcie wspólne działania rodziny, asystenta i pracownika socjalnego przy wsparciu wielu instytucji i organizacji mają zapobiec rozpadowi rodziny i umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Tab. 7 Liczba rodzin, która objęta była wsparciem asystenta rodziny w 2023 roku

Liczba rodzin objętych pracą asystenta	22
Liczba rodzin zobowiązanych	12

przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	
Liczba dzieci w rodzinach objętych pracą asystenta	41

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli

VI. Piecza zastępcza

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jak i zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej, traktując je jako dopełniające się i wzajemnie powiązane. Zgodnie z ustawą zadaniem gminy jest szeroko pojęta profilaktyka, praca z rodziną i pomoc w opiece i wychowaniu dziecka. Natomiast zadania związane ze sprawowaniem rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej przypisane zostały powiatom. W myśl ww. ustawy piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej (w rodzinie zastępczej) i instytucjonalnej (w placówce opiekuńczo- wychowawczej).

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: 1) rodzina zastępcza: a) spokrewniona, b) niezawodowa, c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna; 2) rodzinny dom dziecka. Formami instytucjonalnej pieczy zastępczej są: 1) placówka opiekuńczo-wychowawcza, 2) regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, 3) interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za dziecko umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej, rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi wydatki przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej.

Tab. 8 Rodziny zastępcze na terenie Gminy Lesznówola w 2023 roku

Rodzaj pieczy zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
Rodziny zastępcze spokrewnione	15	20

Dane uzyskane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie

W Gminie Lesznówola wydatki na pieczę zastępczą w 2023 roku wyniosły 125 108,54 zł.

VII. Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie definiowana jest jako określony rodzaj zachowań, które naruszają prawa oraz dobra osobiste danej jednostki. Dom nie zawsze jest miejscem miłości, ciepła i bezpieczeństwa. W celu rozwiązywania problemów z występowaniem przemocy w rodzinie realizowany jest Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego celem jest ograniczenie skali zjawiska przemocy wśród rodzin zamieszkałych na terenie gminy. Powołany został również Zespół Interdyscyplinarny do spraw przemocy w rodzinie. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, jak i również kuratorzy sądowi, przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół poprzez tworzone grupy robocze realizuje procedurę „Niebieska Karta”, ale również stanowi podstawę przepływu informacji i organizacji działań osób doznających przemocy. Ma za zadanie poprawę współpracy i efektywności działań przeciw przemocy na terenie gminy Lesznówola. Poniższa tabela obrazuje działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w 2023 roku.

Tab. 9 Procedura „Niebieska Karta” w Gminie Lesznowola w 2023 roku

Liczba procedur NK	2023
Policja	21
GOPS	10
Oświata	14
Ośrodek Zdrowia	6
GKRPA	2
Osoby dotknięte przemocą:	53
Kobiety	42
Mężczyźni	11
Osoby stosujące przemoc w rodzinie:	53
Kobiety	11
Mężczyźni	42
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	28
Liczba powołanych grup roboczych	58
Liczba spotkań grup roboczych	150

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Lesznowoli dotyczące Procedury Niebieska Karta

Jak wynika z powyższych danych ofiarami przemocy są głównie kobiety, a wśród sprawców przeważają mężczyźni. Procedura „Niebieska Karta” najczęściej była wszczynana przez Policję.

VIII. Świadczenia rodzinne

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznowoli realizuje również świadczenia rodzinne, które mają na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Poniższe zestawienie tabeli przedstawia rodzaje

świadczeń wypłacanych w Ośrodku – stan na 31.12.2023 r.

Tab. 10 Świadczenia rodzinne w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lesznowoli w 2023 roku

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	W tym dzieci	Liczba świadczeń	Kwota w zł
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	114	443	245	4199	461 160,95
Zasiłki pielęgnacyjne	787	-	-	5463	1 178 918,08
Świadczenia pielęgnacyjne	93	-	-	1186	2 886 248,75
Specjalny zasiłek opiekuńczy	4	-	-	39	24 180,00
Ubezpieczenia emerytalno - rentowe	90	-	-	1140	751 826,97
Ubezpieczenia zdrowotne	30	-	-	374	78 015,41
Jednorazowa zapomoga urodzenia się dziecka	66	-	-	66	66 000,00
Świadczenia rodzicielskie	60	-	-	408	377 478,20
Jednorazowe świadczenie Za życiem	7	-	-	7	28 000,00
Pomoc materialna dla uczniów	7	-	9	65	14 408,80

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli

Następną formą wsparcia realizowaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest świadczenie alimentacyjne, które wspiera osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej z powodu braku możliwości wyegzekwowania alimentów.

Tab. 11 Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacane w GOPS w Lesznowoli w 2023 roku

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	W tym dzieci	Liczba świadczeń	Kwota w zł
Fundusz alimentacyjny	20	55	33	341	161 045,88

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli

Doceniając trud wychowania i opieki nad dziećmi Gmina Lesznowola uruchomiła program wspierania rodzin wielodzietnych w ramach Karty Dużej Rodziny.

Rodziny wielodzietne z gminy Lesznowola mają możliwość skorzystania z programu wspierającego w postaci Lesznowolskiej Karty Dużej Rodziny przyjętym uchwałą nr 229/XVIII/2012 Rady Gminy Lesznowola z dnia 09.08.2012 roku. Rodzinom mającym Kartę przysługuje szereg zniżek, na przykład na zajęcia oferowane przez Gminny Ośrodek Kultury, pływalnię, czy też bezpłatne przejazdy lokalną komunikacją miejską.

Rodziny wielodzietne mogą również korzystać z Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny która upoważnia do zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej.

- Lesznowolska Karta Dużej Rodziny: 694 rodziny - 3865 osób w rodzinach, w tym 2228 dzieci.

- Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny: 1332 rodziny – 5375 osób w rodzinach, w tym 2939 dzieci.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli wynika, że w okresie od 01 stycznia 2023 r do 31 grudnia 2023 r wydano decyzje:

- ❖ 219 rodzinom na podstawie ustawy o pomocy społecznej,
- ❖ 149 rodzinom na podstawie ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego

- „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.
- ❖ 814 rodzinom na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych,
 - ❖ 26 rodzinom na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do korzystania z funduszu alimentacyjnego,
 - ❖ 45 rodzinom na podstawie ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
 - ❖ 10 rodzinom na podstawie ustawy o systemie oświaty – pomoc materialna dla uczniów.

IX. Placówka wsparcia dziennego w Łazach

W strukturze organizacyjnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli, znajduje się placówka opiekuńczo-wychowawcza wsparcia dziennego mieszcząca się w Łazach. Placówka wspiera rodzinę w opiece i wychowaniu dziecka, szczególnie taką, w której występują problemy opiekuńczo-wychowawcze. Pracuje w niej jeden wychowawca, który współpracuje z rodzicami oraz nauczycielami placówek oświatowych. Świetlica posiada 35 miejsc, natomiast w 2023 roku udział w niej brało 25 dzieci.

X. Adresaci programu

1. Rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Lesznowola, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.
2. Rodziny, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

XI. Cel główny programu

Wypracowanie i stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w Gminie Lesznowola.

XII. Analiza SWOT

Podstawą niniejszego opracowania jest opracowanie ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w Gminie Lesznowola. Niniejsze badanie identyfikuje zjawiska ważne z punktu widzenia rozwiązywania problemów społecznych i porządkujący je według poszczególnych obszarów.

Do zdiagnozowania sytuacji społecznej Gminy Lesznowola wykorzystano w głównej mierze dane wtórne, pochodzące z następujących źródeł informacji:

- w zakresie ogólnej charakterystyki tendencji demograficznych i struktury ludności Gminy Lesznowola oparto się na informacjach wskazanych przez Urząd Gminy Lesznowola i Główny Urząd Statystyczny,
- w zakresie określenia skali występujących problemów społecznych przeanalizowano dane wtórne zgromadzone w sprawozdaniach merytorycznych oraz zawarte informacjach przesłanych przez instytucje gminne i powiatowe;
- dla zweryfikowania wyników z analizy danych wtórnych wykorzystano dane sprawozdawcze z lat ubiegłych.

Analiza danych wtórnych miała charakter wyjściowy i niewątpliwie wymagający pogłębienia, niemniej pozwoliła wskazać, jakie są najistotniejsze obszary problemów społecznych, którymi samorząd lokalny powinien się zająć realizując politykę społeczną na terenie Gminy. Zadanie jest to niezbędne dla realizacji zadań wspierania rodzin zamieszkujących Gminę Lesznowola.

Istotnym elementem weryfikacji wszystkich danych wtórnych była możliwość sięgnięcia po dane pierwotne, znajdujące się w bazach danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznowoli, Zespołów Szkół z terenu Gminy Lesznowola, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Piasecznie ale również ogólnodostępnych danych i opracowań Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Podstawę do określenia sytuacji strategicznej dla gminnej polityki społecznej stanowi rozpoznanie sytuacji w bezpośrednim otoczeniu gminnego systemu pomocy społecznej, a także analiza i ocena własnych możliwości działania i zasobów. Procedura przeprowadzenia analizy składała się z trzech części:

- identyfikacji oraz analizy szans i zagrożeń dla lokalnej polityki społecznej,
- identyfikacji oraz analizy silnych i słabych stron polityki społecznej,
- określenia strategicznego kierunku w rozwiązywaniu problemów społecznych (tzw. przewagi strategicznej).

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Sprzyjające położenie geograficzne do rozwoju turystyki oraz handlu – dogodne połączenia komunikacyjne z Warszawą.	Brak grup samopomocowych w Gminie dla osób dotkniętych problemem przemocy.
Stały wzrost liczby ludności Gminy na przestrzeni lat.	Ujemny przyrost naturalny.
Spadek udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP.	Znaczny odsetek dorosłych mieszkańców Gminy nieoceniających jednoznacznie negatywnie, stosowania kar fizycznych wobec dzieci.
Rozwinięta infrastruktura sportowo- rekreacyjna.	Duży odsetek uczniów stwierdzających występowanie na terenie swojej szkoły zjawiska przemocy.
Rozwinięta infrastruktura oświatowa Gminy, w tym szkoły i przedszkola.	Część uczniów deklarujących doznanie oraz stosowanie kiedykolwiek w życiu przemocy.
Działalność świetlic wiejskich.	Znaczny odsetek dorosłych mieszkańców Gminy deklarujących

	znajomość na terenie swojej miejscowości osoby dotkniętej problemem przemocy.
Działalność Placówki Wsparcia Dziennego w Łazach	Odsetek uczniów deklarujących stosowanie i doznanie przemocy ze strony swoich rówieśników.
Funkcjonowanie Klubu Seniora w Magdalence z programu Senior+.	Występowanie zjawiska przemocy rówieśniczej.
Funkcjonowanie jednostek działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych (GKRPA, ZI, Punkt Konsultacyjny, Punkt Poradnictwa specjalistycznego, Asystent rodziny).	Znaczny odsetek dorosłych mieszkańców Gminy zauważających niewystarczającą ofertę pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
Funkcjonowanie psychologa przy GOPS w Lesznowoli.	Utrzymany poziom liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.
Spadek odnotowanych przestępstw związanych z przemocą w rodzinie.	Niska gotowość do współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów.
Znaczny odsetek uczniów deklarujących bycie uświadomionym o konsekwencjach wynikających ze stosowania cyberprzemocy.	Niski poziom świadomego rodzicielstwa u części rodzin.
Mały odsetek badanych postrzegających przemoc w rodzinie, jako istotny problem występujący na terenie gminy Lesznowola.	Wyuczona bezradność i roszczeniowość u części rodzin korzystających z pomocy społecznej.
Niewielki odsetek dorosłych mieszkańców Gminy deklarujących brak wiedzy na temat miejsc, gdzie można uzyskać pomoc	Przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dziecka na inne instytucje.
Wrażliwość społeczna i gotowość do podejmowania działalności wolontarystycznej.	Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach z dysfunkcją.
Działalność organizacji pozarządowych.	Dysproporcje ekonomiczne i intelektualne.
Współpracujące instytucje.	Koncentracja na życiu zawodowym.

Ogólnodostępne wydarzenia lokalne umożliwiające spędzenie czasu wolnego.	Wysoki poziom stresu i nieumiejętność radzenia sobie z nim.
Bogata oferta zajęć pozaszkolnych.	Brak publicznych miejsc opieki instytucjonalnej dla dzieci do lat trzech
Realizacja zajęć o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym.	Niewystarczająca w stosunku do liczby mieszkańców ilość miejsc opieki instytucjonalnej dla dzieci do lat trzech
Dobra sytuacja ekonomiczna większości rodzin. Potencjał intelektualny.	Brak grup samopomocowych dla osób dotkniętych problemem uzależnienia
SZANSE	ZAGROŻENIA
Rozwój turystyki.	Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych.
Rozwój gospodarczy Gminy.	Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci.
Wzrost liczby mieszkańców na terenie Gminy.	Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach i zaburzenie więzi rodzinnych.
Wzrost jakości życia mieszkańców Gminy.	Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży
Pozyskanie środków unijnych na rozwój Gminy.	Zwiększenie się liczby dzieci i młodzieży, podejmujących zachowania ryzykowne
Wykorzystanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych i Potencjału intelektualnego mieszkańców Gminy	Spowolnienie gospodarcze związane z epidemią
Aktywizacja społeczna mieszkańców, w tym rozwój wolontariatu oraz rozwój fizyczny i sportowy.	Zwiększenie się liczby mieszkańców wymagających pomocy instytucjonalnej.
Szkolenie i podnoszenie kompetencji kadry działającej na rzecz rodzin zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lesznowoli	Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów

Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	Utrwalanie się zaniku więzi rodzinnych
Zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.	Ciche przyzwolenie, akceptowanie przemocy.
Rozwój zdalnych form wsparcia	Wzrost agresji w społeczeństwie polaryzacja postaw
Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę	Wypalenie zawodowe kadry oświaty i pomocy społecznej działającej na rzecz dzieci i rodzin
Wsparcie asystentów rodziny	Wzrost kosztów utrzymania rodziny
Edukacja rodziców, w szczególności poprzez treningi umiejętności rodzicielskich, radzenia sobie ze stresem, agresją bezradnością, zarządzaniem budżetem domowym	Konieczność pozostawania w izolacji w związku z epidemią koronawirusa i związane z tym utrudnienia w niesieniu skutecznego wsparcia
Wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców Gminy Lesznowola	Poczucie braku bezpieczeństwa (szczególnie związane z sytuacją epidemii koronawirusa)

XIII. Cele szczegółowe

1. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji rodziny.
2. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.
3. Podejmowanie działań na rzecz wzmocnienia funkcji i roli rodziny.

Cel szczegółowy: Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji rodziny.

ZADANIA	RELIZATORZY/ PARTNERZY	MIERNIKI
Prowadzenie diagnozy i analizy środowisk	Sąd, GKRPA, GOPS, Służba Zdrowia,	Liczba analizowanych rodzin

zagrożonych dysfunkcją	Szkoły, PCPR, Policja	
Przeciwdziałanie przemocy domowej, w tym przede wszystkim prowadzenie działań w ramach procedury Niebieskiej Karty	Policja, GOPS, Kuratorzy sądowi, Służba Zdrowia, Szkoły	Liczba odbytych spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych oraz liczba prowadzonych procedur Niebieskich Kart
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinie, prowadzenie pracy socjalnej, zapobieganie ubóstwu w rodzinach, wykonywanie zadań ustawowych przez asystenta rodziny, oraz pozyskiwanie funduszy w ramach Europejskich Funduszy Społecznych	GOPS, Urząd Gminy	Liczba rodzin objętych pomocą. Liczba wspieranych rodzin przez asystenta rodziny. Liczba beneficjentów biorących udział w projektach finansowanych ze środków europejskich.
Prowadzenie diagnozy i analizy środowisk zagrożonych dysfunkcją	Sąd, GKRPA, GOPS, Służba Zdrowia, Szkoła, PCPR, Policja	Liczba analizowanych rodzin

Cel szczegółowy: Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

ZADANIA	RELIZATORZY/ PARTNERZY	MIERNIKI
Współpraca z podmiotami wspierającymi powrót dziecka do rodziny naturalnej	GOPS, GKRPA, Kuratorzy sądowi, Policja, Szkoły, Służba Zdrowia, placówki opiekuńczo – wychowawcze, PUP	Liczba rodzin objętych wsparciem
Praca socjalna pracownika socjalnego oraz praca asystenta rodziny na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny. Dofinansowanie pobytów dzieci w placówkach opiekuńczych	GOPS, Urząd Gminy	Liczba rodzin objętych pracą socjalną.
Monitorowanie rodziny	GOPS, Szkoły, Kuratorzy sądowi, Policja	Liczba rodzin monitorowanych

Cel szczegółowy: Podejmowanie działań na rzecz wzmocnienia funkcji i roli rodziny.

ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	MIERNIKI
Prowadzenie warsztatów wychowawczych dla rodziców	GOPS, Szkoły	Liczba przeprowadzonych warsztatów

Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w świetlicach szkolnych, klubach sportowych, placówkach wsparcia dziennego oraz dofinansowanie wypoczynku letniego	GOPS, GOK, Szkoły, kluby sportowe, organizacje pozarządowe, GKRPA, Kościół	Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z dofinansowań wypoczynku letniego
Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących rodzinę w środowisku lokalnym i środkach masowego przekazu	GOPS, GOK, Organizacje pozarządowe, GKRPA	Liczba zorganizowanych kampanii
Prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	Służba Zdrowia, Szkoły, GKRPA	Liczba zorganizowanych kampanii i programów
Organizacja imprez lokalnych promujących rodzinę w środowisku lokalnym	Urząd Gminy, GOPS, GOK, Szkoły, Organizacje pozarządowe, GKRPA	

XIV. Spodziewane rezultaty

1. Poprawa funkcjonowania rodziny dysfunkcyjnej.
2. Polepszenie sytuacji bytowej dziecka w rodzinie.
3. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka.
4. Przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.

XV. Planowany budżet Programu

1. Budżet Gminy.
2. Dotacje z budżetu państwa.
3. Dotacje ze środków pozyskanych z funduszy unijnych.

XVI. Monitoring i ewaluacja

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznowoli będzie prowadził ewaluację i monitoring w rodzinach zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Prowadzenie monitoringu ma służyć sprawdzeniu czy zostały zrealizowane planowane działania oraz jaki był ich skutek.

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 dla Gminy Lesznowola będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, jako koordynatora Programu, i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art.179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania i przyjęcia programu wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z zapisami ustawy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny jest zadaniem własnym gminy. Z końcem roku 2023 przestał obowiązywać Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023.

Program uwzględni działania niezbędne do realizacji wsparcia rodziny wynikające z ustawy oraz zdiagnozowanych potrzeb, określa działania, ich wskaźniki oraz realizatorów. Program będzie stanowił podstawę do podejmowanych działań w obszarze wspierania dziecka i rodziny w latach 2024-2026.